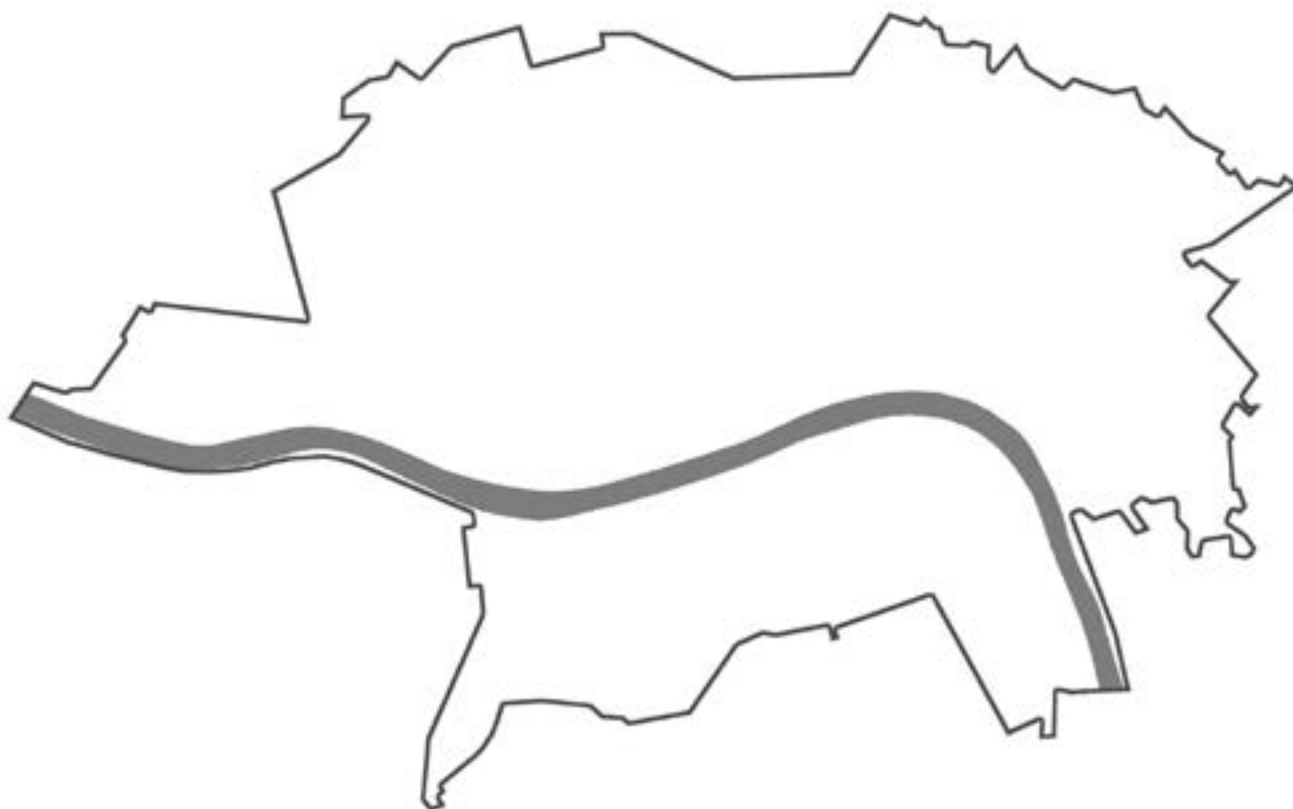

**Biennale
de Paris
w Toruniu,
20-23 maja
2025,
Dossier
prasowe**

**„Być może jednak,
że już dzisiaj nie
zajmujemy się
sztuką. Po prostu
dlatego, że przegapiliśmy
moment, kiedy
przekształciła się ona
w zupełnie coś innego,
czego nie potrafimy
nazwać. Jest jednak
rzeczą pewną, że to,
czym zajmujemy się
dzisiaj, posiada
większe możliwości”**

Sztuka w epoce postartystycznej
Jerzy Ludwinski (Osieki, 1970)

Plan Torunia

Biennale de Paris w Toruniu odbywa się w Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu i innych miejscach, jakie pojawią i nie pojawią się w programie.
20 – 23 maja 2025 r.

WSTĘP.

Biennale de Paris w Toruniu to nie tylko wydarzenie artystyczne – to zjawisko, które redefiniuje samo pojęcie sztuki. W mieście Jerzego Ludwińskiego, autora wizjonerskiej koncepcji „epoki postartystycznej”, spotykają się twórcy i myśliciele, którzy zamiast tworzyć dzieła, tworzą działania. Bez wystaw, bez rynku sztuki, bez kuratorów – za to z prawdziwym wpływem na rzeczywistość. To sztuka bez obiektów, ale pełna treści – działająca tu i teraz, często niezauważalna na pierwszy rzut oka, lecz realna tak, jak demonstracja, ogródek społeczny, niekonwencjonalne spotkanie czy kolektywne działanie na rzecz klimatu.

Biennale de Paris zostało zainicjowane w 1959 roku przez pisarza i ministra kultury André Malraux jako przeciwwaga dla amerykańskiej kultury francuskiej. Szybko zyskało status najbardziej awangardowej imprezy artystycznej w Europie. Z czasem jednak jego nowatorski charakter przejęły inne instytucje sztuki, a w latach 80. brak finansowania doprowadził do jego upadku. W nowym tysiącleciu markę tę reaktywował francusko-rumuński artysta Alexandre Gurita. Na nowo zdefiniowane Biennale de Paris przekształciło się w „instytucję równoległą”, która nie podąża za galerijnymi ramami, lecz za artystami. To oddolna platforma, która promuje tzw. sztukę niewizualną [art invisuel], której nie da się zamknąć w ramy obiektu, tradycyjnie rozumianego dzieła (materialnego i trwałego, bodź też efemerycznego). Tak jak Kopernik pokazał, że Ziemia nie jest centrum Wszechświata, tak Biennale pokazuje, że dzieło sztuki nie musi być centrum sztuki. Sztuka może być strategią, relacją, formą działania – a przede wszystkim wspólnotowym procesem myślenia i współodczuwania.

Biennale de Paris jest rozciągnięte w czasie do dwóch lat (w przeciwieństwie do cyklu co dwa lata tradycyjnych biennale) i zdecentralizowane – odbywa się nie w Paryżu lecz w wielu miejscach na całym świecie: na Cyprze (2010), w Stanach Zjednoczonych (2011), Burundi (2013), Libanie (2015), Gwatemali (2016) i Luksemburgu (2018 – 2020). Jego lokalizacja w Toruniu to także krok ku stałej współpracy między artystkami i artystami z Polski i Francji. Współorganizowane przez Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu i Wydział Sztuk Pięknych UMK wydarzenie łączy różne postawy twórcze, by stworzyć przestrzeń refleksji, działania i dialogu – w duchu empatii, ekologii i dekolonialnej

świadomości. CSW w Toruniu to idealne miejsce na taki festiwal wolnej ekspresji i niewizualnych, niekonwencjonalnych form sztuki; nie tyle pokazuje ono sztukę, ile ją uruchamia. Jest to czterodniowe spotkanie, które pozwoli spojrzeć na sztukę z zupełnie innej perspektywy – nie jako na produkt, ale jako na praktykę zmieniania świata. Łączy się z kolokwium naukowym na temat przyszłości kolekcji sztuki oraz stanowi swoiste sympozjum, podczas którego prezentacje artystyczne przeplatają się z powiązanymi i z nimi wystąpieniami teoretyków.

Decentralizacja.

Instytucja historyczna

Biennale de Paris, stworzone przez André Malraux, ówczesnego ministra kultury i pisarza, zostało pomyślane jako artystyczna przestrzeń spotkań i eksperymentu skierowana ku przyszłości. Jego pierwszą edycję, zainaugurowaną 3 października 1959 roku na dziedzińcu Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, naznaczyło emblematiczne dzieło ówczesnej awangardy, Méta-Matic 17 Jeana Tinguely'ego, maszyna-instalacja tworząca mechaniczne rysunki. W ciągu dziesięcioleci podczas Biennale objawili się najwięksi artyści XX i XXI wieku, m.in.: Joseph Beuys, Magdalena Abakanowicz, David Hockney, Nam June Paik, Yves Klein, Marina Abramovic, Christian Boltanski, Josef Kosuth, Valie Export, Anselm Kiefer, Christo, Daniel Buren, Gina Pane. Do jego intelektualnego bogactwa przyczyniło się również wielu kuratorów i teoretyków sztuki: Catherine Millet, Michel Ragon, Nathalie Aubergé, Pierre Restany, Guido Weelen i Alfred Pacquement. Biennale w Paryżu było pierwszym, które zaprezentowało fotografię i wideo jako autonomiczne dyscypliny sztuki, w czasach, gdy jeszcze były one postrzegane jako prosta technika.

Rozszerzona wizja sztuki

W XXI wieku Biennale de Paris uwolniło się od sztywnych ram narzucanych przez współczesny tzw. świat sztuki, aby eksplorować nowe formy artystyczne, pomyślane jako hipotezy dotyczące możliwej przyszłości. W ciągu lat wydobyło na światło dzienne artystów, którzy proponują nowe wersje i definicje sztuki, takich jak m.in. Gary Bigot, Elisa Bollazzi, Gilbert Coqalane, Sylvain Soussan, Mariem Memni, Ricardo Mbarkho, Liliane Viala, Alexandre Gurita, Sasiwimon Paosanmuang. Równolegle z tymi wyłaniającymi się praktykami artystycznymi teoretycy, filozofowie i krytycy sztuki rozwijają nowe korpusy refleksyjne i filozoficzne, w tym Coline Periano, Paul Ardenne, Loli Tsan, Ghislain Mollet-Viéville, Corina Chutaux, Éric Monsinjon, Rose Marie Barrientos i Robert Storr.

Biennale pojmuje sztukę, która nie ogranicza się do produkcji obiektów. Zwraca uwagę na podejścia odbiegające od ustalonych kanonów, oparte na sztuce niewizualnej jako stanie umysłu. Sztuka o charakterze niewizualnym – która nie istnieje ani w formie dzieła materialnego, ani niematerialnego – ucieleśnia zmianę paradygmatu i pozycjonuje się

poza obszarem sztuki współczesnej. Mieszając gatunki, nieszczerne granice i redystrybucję ról, Biennale de Paris sprawia, że sztuka pojawia się tam, gdzie nikt się jej nie spodziewa.

Instytucja horyzontalna

Biennale de Paris wyróżnia się charakterem horyzontalnym. Artyści są traktowani jako prawdziwi partnerzy, którzy decydują o warunkach prezentacji swoich propozycji i aktywnie uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących Biennale. Funkcjonuje ono jako masa krytyczna złożona z wolnych inicjatyw, które, gdy są połączone w sieć, zyskują zbiorową siłę. Dostosowuje się do cenionych przez siebie praktyk artystycznych i przenosi się tam, gdzie one rozwijają się, w duchu wzajemności.

Podejście zdecentralizowane i de-kolonialne

Biennale nie ogranicza się wyłącznie do Paryża. Odbywa się na całym świecie, aby aktywować potencjały artystyczne w ich specyficznych kontekstach, nie narzucając przy tym zachodniego modelu cywilizacyjnego. Jego podejście wpisuje się w perspektywę de-kolonialną oraz lokalną specyfikę kulturową. Decentralizacja jest tutaj rozumiana jako zdolność do wycofania się z własnego punktu widzenia, aby zrozumieć punkt widzenia innych – umiejętność, która jest niezbędna do krytycznego myślenia. Zamiast eksportować model sztuki zachodniej, Biennale działa w bezpośredniej współpracy z innymi terytoriami, aby uwypuklić nowe propozycje, często niedostrzegalne dla myślenia klasycznego.

Obecność międzynarodowa Biennale de Paris od 2009 r.

- Nikozja na Cyprze (2009)
- Nowy Jork w USA (2011)
- Reunion Francja, departament zamorski (2013)
- Burundi (2014)
- Bejrut w Libanie (2016)
- Gwatemala (2017)
- Luksembourg (2018–2020)
- Bangkok w Tajlandii (2025)
- Toruń w Polsce (2025)

Kolejne edycje przewidziane są w 2025 i 2026 roku w Szwajcarii (Genewa), Kirgistanie, Turcji (Stambuł) oraz w Chinach (Szanghaj).

Decentralizacja.

Mapa decentralizacji Biennale de Paris na świecie

- Nikozja na Cyprze (2009)
- Nowy Jork w USA (2011)
- Reunion Francja, departament zamorski (2013)
- Burundi (2014)
- Bejrut w Libanie (2016)
- Gwatemala (2017)
- Luksembourg (2018–2020)
- Bangkok w Tajlandii (2025)
- Toruń w Polsce (2025)

W przyszłości

- Kirgistan (2025)
- Genewa (2025)
- Stanbuł (2026)
- Szanghaj (2026)

2009, Nikozja.

Biennale de Paris w Nikozji

19 – 25 października 2009

« Wymyśleć na nowo terminologię sztuki »

Plakat na przystanku autobusowym.

2009, Nikozja.

2009, Nikozja
Biennale de Paris w Nikozji
19 – 25 października 2009
Inauguracja przy udziale delegata minister
Kultury i Edukacji Elviry Demosthenes.

2011, Nowy Jork.

Biennale de Paris w Nowym Jorku

26 września – 3 października 2011

Wykład Nancy Barton, dyrektorki New York University School of Art.

2011, Nowy Jork.

2011, Nowy Jork

Biennale de Paris w Nowym Jorku

26 września – 3 października 2011

Wykład Roberta Storra, dyrektora Yale University School of Art i kuratora w MoMA (Museum of Modern Art, Nowy Jork) przed cyklem wykładów i dyskusji ze studentami uczelni.

2016, Bejrut.

Biennale de Paris w Bejrucie / 27 czerwca – 3 lipca 2016, Konferencja prasowa w Beyrouth Art Center. Ricardo Mbarkho, artysta niewizualny, dyrektor ds. badań i Centrum Badań i Twórczości w Libańskiej Akademii Sztuk Pięknych (ALBA, University Balamand) oraz Alexandre Gurita, artysta niewizualny, dyrektor Biennale de Paris i École nationale d'art w Paryżu (ENDA). Biennale to zostało pomyślane jako wspólny projekt roku przez uczestników Iheap (Institut des hautes études en arts plastiques, poprzednika ENDA).

2016, Bejrut.

Biennale de Paris w Bejrucie

27 czerwca – 3 lipca 2016

Espace 21. Projekt Noémie Benatto (Iheap) polegający na zorganizowaniu wystawy jej zdjęć, która trwała tylko przez czas trwania 30-minutowego wernisażu, podczas którego publiczność była proszona o zerwanie swoich zdjęć i zabranie ich z sobą z nimi.

2017, Gwatemala.

Biennale de Paris w Gwatemali

1 - 11 listopada 2017

Bilboard reklamowy w hipermarkecie.

2017, Gwatemala.

Biennale de Paris w Gwatemali

1 - 11 listopada 2017, Centro Cultural de España en Guatemala. Metoda formułowania projektu w 280 znakach autorstwa Marii Jimenez.

2017, Gwatemala.

Biennale de Paris w Gwatemali

1 - 11 listopada 2017

Spotkanie w Muzeum Narodowym w Gwatemali.

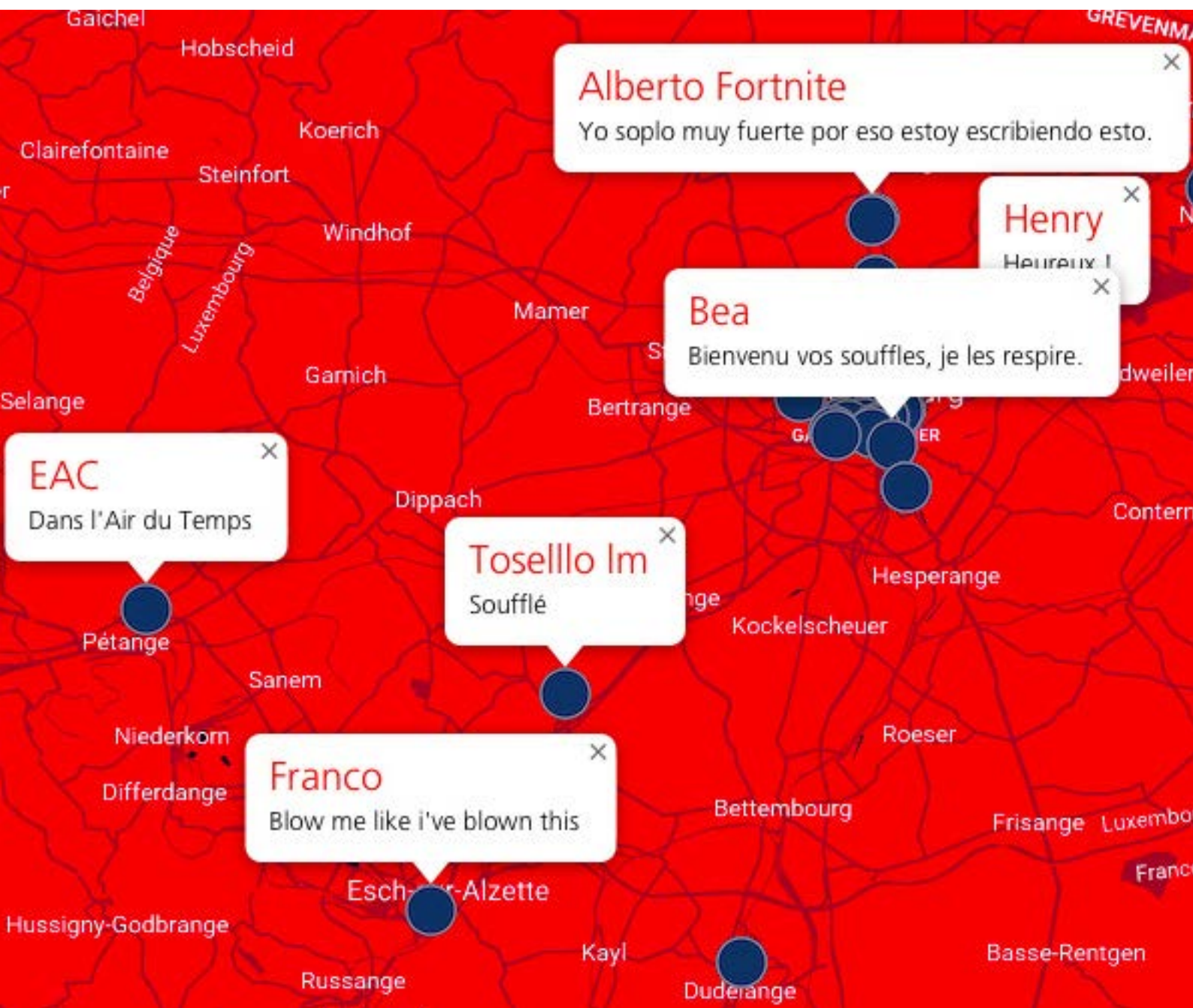
2018/20, Luksemburg.

Biennale de Paris w Luksemburgu / 1 października 2018 – 30 września 2020

«Powietrze, którym ja oddechuję, ty będziesz kiedyś oddechować» – Artysta Gary Bigot zainicjował tę edycję Biennale w formie aplikacji, która pozwala użytkownikom na geolokalizację oddechów. Publiczność dmuchała w telefon komórkowy, komputer lub tablet, a następnie obserwowała, jak jej oddech jest rejestrowany w czasie rzeczywistym na mapie świata. Możliwe było również zostawianie wiadomości. Stan oddechów na 4 listopada 2019 r. godz. 9:45

2018/20, Luksemburg.

Biennale de Paris w Luksemburgu

1 października 2018 – 30 września 2020

«Powietrze, którym ja oddycham, ty będziesz kiedyś oddychać»

Wiadomości użytkowników. Fragment.

2025, Bangkok.

Biennale de Paris w Bangkoku

21 – 28 lutego 2025

«Oczyścić umysł, aby na nowo przemyśleć sztukę»

Zdjęcie grupowe niektórych artystów i organizatorów

2025, Bangkok.

Biennale de Paris w Bangkoku

21 – 28 lutego 2025

«Oczyścić umysł, aby na nowo przemyśleć sztukę»

Plakat przy wejściu do auli Silpakorn University - Wydział Malarstwa, Rzeźby i Grafiki.

Jaka szkoła artystyczna dla przyszłości?

2025, Bangkok.

Biennale de Paris w Bangkoku

21 – 28 lutego 2025

«Oczyścić umysł, aby na nowo przemyśleć sztukę»

Mai Pen Rai, The Art of Letting Go

Warsztaty animowane przez Sasiwimona Paosanmuanga

River City Bangkok

Partnerzy.

Biennale de Paris w Toruniu powstało przy współudziale i dzięki przychylności **Anny Kompanowskiej** dyrektorki Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu oraz prof. **Filipa Pręgowskiego**, dziekana Wydziału Sztuk Pięknych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika.

Organizacja: **Alexandre Gurita** (Biennale de Paris), **Maciej Kwietnicki** (UMK), **Arek Pasożyt** (UMK), **Tomasz F. de Rosset** (UMK).

Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, założony po zakończeniu II wojny światowej w 1945 r., powstał dzięki profesorom z uniwersytetów wileńskiego i lwowskiego, na terenach niedawno włączonych do Związku Radzieckiego (ob. odpowiednio na Litwie i Ukrainie). Wydział oferuje kompleksowe wykształcenie w trzech obszarach: sztuki – w zakresie malarstwa, grafiki, projektowania graficznego (w tym mediów cyfrowych), pedagogiki artystycznej i architektury wnętrz; nauki o sztuce – w zakresie historii sztuki, studiów nad dziedzictwem kulturowym i krytyki artystycznej; konserwacji i restauracji dzieł sztuki – w zakresie konserwacji malarstwa, rzeźby, zabytków kamiennych, papieru i skóry. Obecnie dziekanem jest prof. Filip Pręgowski.

Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Otwarte w czerwcu 2008 roku **Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu** ugruntowało swoją pozycję jako jedno z najbardziej dynamicznych i innowacyjnych miejsc sztuki współczesnej w Polsce. Zlokalizowane w nowoczesnym budynku w samym sercu miasta, Centrum ucieleśnia silne pragnienie stworzenia żywej, dostępnej i zorientowanej na przyszłość przestrzeni twórczości artystycznej. Koncentrując się na praktykach współczesnych, intermedialnych i interdyscyplinarnych, oferuje eklektyczny i wymagający program, który skupia się zarówno na artystach polskich, jak i zagranicznych. Będąc miejscem dialogu i konfrontacji idei, Centrum zachęca do krzyżowania się sztuk wizualnych, nowych technologii, performansu, projektowania i badań teoretycznych. Jej celem jest promowanie krytycznej refleksji wokół najważniejszych problemów naszych czasów. Oprócz wystaw czasowych Centrum organizuje i współorganizuje konferencje, seminaria, rezydencje artystyczne, programy edukacyjne dla wszystkich odbiorców, prowadzi działalność edytorską, a przede wszystkim tworzy kolekcję prac reprezentatywnych dla sztuki współczesnej. Promując wymianę międzykulturową i tworząc klimat sprzyjający kreatywnemu relaksowi, ugruntowało swoją pozycję w odniesieniu do współczesnej sceny artystycznej, zarówno w kraju, jak i za granicą.

Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu

Biennale de Paris

229 rue Saint-Honoré, 75001, Paris, France

Email : info@biennaledeparis.fr

Web : biennaledeparis.fr